

(St. Thomas).

Pravilno ~~exi~~orientirana cerkev stoji na griču jugovzhodno Šmarja v n.v,
3lom.

Viri in literatura:

Cerkev sestavljajo: Prizmatična ladja, nekoliko ožji in višji 3/8 zaključni
prezbiterij, kateremu je na severu prizidan prizmatičen zvonik. Gradnja je
kamenita, ometana. Strehe enotna sedlasta, strešasta, zvonikova ulomljeno
piramidasta, škriljeve. Zunanjščina je zelo preprosta, cerkev primer pode-
želske arhitekture.

Zunajščina: Je proprosta, brez členitev in brez zidcev. Fasada je skrajno
enostavna. Por~~tal~~tal je zašiljen ter ima posnete robove. Severna podd~~ni~~ni-
ca ima preprosto okno, južna pa na sredini kaneliran pp portal s profilira-
no gredo in letnico 1673. V sredini stene je okrogel medaljon z monogra-
mom IHS, na vsaki strani pa je po eno preprosto pp okno. Na zapadnem delu
stene je sled slikarije, vidni sta zelena in opečna barva. Prezbiterij
ima pristrešen talni zidec in konkaven napušč. V južni podolžnici in se-
rovzhodn~~ni~~ poševnici ima večji pp okni v kamenitih okvirjih. Zvonik opasuje
pristrešen talni zidec, nato pristrešen, izpodžlebljeni zidec in končno
preprost fabion. V zapadni steni ima ušesast pp porlat s profililirano
preklado in letnico 17 IHS 39, ki vodi v zvonico- zakristijo, nad njim
preprost kamenit pp portal, od katerega vodijo lesene stopnice in končno
razčlenjeno biforo. V severni steni ima 2 mali pp linici in biforo z odbitim
slopičem, v vzhodni steni ima zakristijsko pp okno ter biforne line, ki se
se pomove tudi na južni steni.

Notranjščina: Tlak je kamenit in takoj na začetku ladje dvignjen za stopni co. Lesena pevska empora počiva na 2 lesenih stebrih, ima polno ograjo, zaključeno s profilom ter 2 stebriča, ki pomagata nositi strop. Na ograjo je pritrjen ovalen relief sv. Mihaela, ki je preprostoljudsko delo iz 19. stol. Stene so nerazčlenjene, razen severne, ki ima ob oltarju konsolo, nosečo strop ter pred njo s štukom bordirani veliki pp okvir. Štuk kaže na 2. pol. 17. stol., a v ~~bx~~ okvirju ni nobenih sledov slikarije. Oment^{ti} je tudi, daje stena med konsolo in slavoločno sten~~o~~ za ca 15cm debelejša. Strop je raven, ometan. Preprosti slavolok je rahlo usločen. Pre**bi**terij^{bi} pokriva križni obok in 3-strani zaključek. Na levo vodi pp portal s profilirano preklado v zvonico, ki ima cementen talk in križni ~~lno~~ obok. Vsa notranjščina je beljena. V prezbitteriju je opazna plesen.

Oprava: Neoromanski glavni oltar ima na hrbtni strani napis: Umetnik Jane Šubic podobar/ in slikar je naredil ta oltar/ doma iz Škofje Loke / na Gorenkim Bischof-Laak/ 1871.

Stranska oltarja sta tudi neoromanska izdelka Janeza Šubica kot pove napis na predeli.

5/8 prižnica je zelo preprosto delo s hermastimi stebri na oglih ter s polji okrašenimi z reliefi, katerih 2 predstavljata glavici s fruktoni, 2 pa samo fruktone. Povsem sodeč, je prižnica novejša, uporablja pa ornamentiko iz 2. pol. 17. stol. kot aplikacijo.

Orglje so bp in jih je cerkvi daroval l. 1883. mežnar Miha Briže.

Kropilnik pri južnih vratih ima letnico 1680, v bazenu pa monogram IHS.

Zakristijske vratnice so bročne, enako omara ter precej izdelan fotelj.

Drugi stol je preprost, bidermajerski.

Oprema: Ob južni steni je na angelski konsoli povprečen kip Antona Padovanc^a

iz konca 17. stol.

V zakristiji so misali iz let: 1687, 1724 in 1693 ter lepa klasicistična kadilnica.

Zvonik: iz njegovega 1. nadstropja je mala pp lina v prezbitერიj. Zvonik in prezbitერიj sta enotna gradnje. Zvon ima zgoraj napis: + SANCTE TOMASI ORA PRO NOBIS 1748, spodaj pa CASPAR BALTHASAR SCHEIDER CILLEAE ME FUDIT. Krasi ga baročna ornamentika ter reliefa sedeče MB z otrokom na oblakih in deizisna skupina.

Podstrešje: Ladja ima lesen strop, prezbitერიj pa kamenit obok. Zvonik in prezbitერიj sta dozidka, medtem ko je ladja starejša, kaže omet in sledove strehe prvotnega prezbitერიja proti vnhodu ter sled ogtrešja in razidano podstrešno pp svetlobno linok proti zapadu.

Resume: Cerkev, ki je v ladji iz 15. stol., je bila l. 1673. predelana, l. 1739 pa dobila sedanji prezbitერიj in zvonik. Kaj pomeni konsola na vzhodnem koncu severne ladjine stene in njena odobelitev je? Verjetna pa je domneva, da so jo vdolbili zaradi zvonika, ker pomaga nositi enega njegovih ogalov.

Okolica: kapela^e v okolici cerkve so bp.

Konservatorske opombe: Cerkev je potrebna popravila in predvsem zračenja, toda ni ~~mož~~ v preveč zanemarjenem stanju.

Ostalo: Zapadno cerkve stoji v kraju Sv. Florijan velika kapela s piramidasto opečno streho. Je kamenite gradnje ter pravilno orientirana, in 3/8 zaključena. Ima v podolžnicah pp ožni z pps linami nad seboj, enaka lina

Sv. TOMAZ pri Šmarju pri Jelšah - p.c.

4.

je v zaključnici. V fasadi je ppk vhod z pps nišo nad seboj. Notranjščino pokriva banja, katere slikarija je bp. Kapela je močno razpokana in razkrušena, ima pa novo streho.

Ostalo:

J. Turk: Celjska topografija (Šentjur), rkp. str. 141, 141', zapiski 1960.